

Jaký byl rok 2010 v Královéhradeckém kraji z pohledu základních statistických ukazatelů?

Základní tendence

Demografický vývoj	<p>Počet obyvatel kraje se do konce roku 2010 zvýšil a byl nejvyšší od roku 1991</p> <ul style="list-style-type: none"> • Počet obyvatel vzrostl jen díky přirozenému přírůstku. • Stěhováním obyvatel ubylo, ale již mnohem méně než v roce 2009. • Porodnost stagnovala, byla však čtvrtým rokem vyšší než úmrtnost. • Mimo manželství se v kraji narodilo opět více dětí. • Úmrtnost se meziročně snížila téměř na úroveň roku 2008, kdy byla dlouhodobě nejnižší. • Obyvatelstvo postupně stárne a průměrný věk je mezi kraji hned za Hl. městem Praha a dlouhodobě nad celorepublikovým průměrem. • Ve věkové struktuře obyvatel měl kraj již nejvyšší podíl osob ve věku 65 a více let a překonal i Hl. město Prahu. • Naděje dožití tento stav vylepšuje, u mužů je druhá a u žen pátá nejvyšší. • Zvýšil se počet uzavřených manželství. • Rozvodovost dlouhodobě stagnuje. • V kraji žije 5,3 % domácností ČR a jejich příjmy jsou pod celorepublikovým průměrem.
Sociální vývoj	<p>Dopady krize se projevily na trhu práce i v roce 2010, ale nebyly tak výrazné jako v roce předchozím</p> <ul style="list-style-type: none"> • Počet ekonomicky aktivních klesl, podíl zaměstnaných stagnoval. Na rozdíl od většiny regionů došlo v kraji k meziročnímu snížení počtu nezaměstnaných a ke snížení obecné míry nezaměstnanosti (VŠPS). • Nárůst nezaměstnaných byl velmi dynamický počátkem roku a situace se opakovala i v posledním měsíci roku 2010, podobně se vyvíjel i počet uchazečů na jedno volné pracovní místo. Přesto se míra nezaměstnanosti v kraji drží dlouhodobě pod republikovým průměrem a mezi kraji byla čtvrtá nejnižší (MPSV). • V důsledku doznívajících hospodářských problémů stoupal podíl zaměstnaných cizinců jen mezi živnostníky. • Růst mezd se výrazně zpomalil a byl ovlivněn i poklesem počtu zaměstnanců. Úroveň mezd se drží dlouhodobě pod průměrem republiky. • Stoupá počet příjemců důchodů a nejvíce přibylo předčasných starobních důchodů. • Od roku 2005 vzrostly v kraji starobní důchody o 30 %. • Zvyšuje se počet dětí v mateřských školách a na základních ubývá. • Klesá i počet studentů středních škol. • Mladí lidé upřednostňují studium na vysokých školách na úkor vyšších odborných škol. • Meziročně klesl počet hospitalizovaných pacientů o 6,5 %. Na 1 000 obyvatel kraje připadlo v průměru 4,5 lékařů, což je třetí nejvyšší počet mezi kraji. • Počet lůžek na tisíc obyvatel je stále nad celorepublikovým průměrem. • Průměrná délka ošetrovací doby se sice snižuje, v délce 8 dní je mezi kraji nejvyšší a průměr za Českou republiku je 7,3 dne. • Od roku 2008 klesá počet zjištěných trestných činů v kraji a v relativním vyjádření na tisíc obyvatel je mezi kraji čtvrtý nejnižší. • Počet zraněných při dopravních nehodách v posledních 5 letech klesá, avšak počet usmrcených osob byl v roce 2010 meziročně vyšší.

<p><i>Ekonomický vývoj</i></p>	<p>Z makroekonomického hlediska odráží rok 2009 nástup recese a pokles výkonnosti ve vývoji hospodářství</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hrubý domácí produkt Královéhradeckého kraje v běžných cenách na 1 obyvatele meziročně poklesl, avšak vzrostl podíl kraje na HDP České republiky. V roce 2009 pokračoval růst produktivity práce. • Přes meziroční nárůst objemu vývozu i zvýšení podílu na celkovém vývozu ČR patříme mezi méně významné kraje. • Pokračoval nárůst živnostníků vyvolaný recesí, ale s menší intenzitou než tomu bylo v roce 2009. • Rostou výdaje na vědu a výzkum, zvýšil se i počet zaměstnanců, ale podíl výzkumných pracovníků poklesl. • Pětina obyvatel ve věku 16 a více let využila nákup přes internet. • Na zemědělské produkci se kraj podílí 7,5 % a v posledních třech letech převažuje rostlinná produkce. • Nárůst tržeb v průmyslu byl doprovázen dalším poklesem pracovníků v odvětví, produktivita práce výrazně vzrostla. Mzda v průmyslu byla ze všech krajů nejnižší. • Základní stavební výroba i počet pracovníků ve stavebnictví stagnoval – pozemní stavitelství vzrostlo, inženýrské stavitelství pokleslo. Mzda ve stavebnictví byla třetí nejnižší v ČR. • Druhý nejnižší počet zahájených bytů za posledních 15 let v kraji, vlivem útlumu výstavby v bytových domech, zároveň nárůst počtu dokončených bytů. • Po Hl. městě Praha a Karlovarském kraji využívají hosté nejčastěji přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních kraje.
<p><i>Životní prostředí</i></p>	<p>Z hlediska životního prostředí patří Královéhradecký kraj k méně zatíženým</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obhospodařovaná půda zabírá 84 % zemědělské půdy kraje. • Spotřeba pitné vody klesla a zvýšil se podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci, což se projevilo menším množstvím vypouštěné odpadní vody. • Emise hlavních znečišťujících látek povolna v kraji klesají, nejvíce u oxidu siřičitého, avšak roste vliv emisí z dopravy. • Kraj produkuje nejnižší množství odpadu a má největší podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu. • Výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají. Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele se přesto postupně zvyšují.

Charakteristika Královéhradeckého kraje v rámci České republiky

Z hlediska geografického je Královéhradecký kraj velice rozmanitý, a tím je i do jisté míry dáno jeho postavení mezi ostatními kraji České republiky. Stabilitě kraje již z hlediska historie přispívá struktura průmyslu, zemědělství i služeb. Obyvatelstvo kraje podle věkového složení patří k nejstarším v republice a zvyšuje se podíl obyvatel nad 65 let na počtu dětí ve věku 0 až 14 let. Příznivým populačním jevem je zvyšování počtu narozených dětí a tím i dosažení přirozeného přírůstku obyvatel od roku 2007. Kladný přirozený přírůstek obyvatel byl poprvé zjištěn již v 1. čtvrtletí roku 2007 (poprvé v historii existence Královéhradeckého kraje, tj. od roku 2000) a tato tendence pokračovala do konce roku 2010.

Královéhradecký kraj lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslový s bohatě rozvinutým cestovním ruchem. V kraji se nachází úrodná Polabská nížina s řekou Labe (202 m n.m.) i nejvyšší pohoří a hora České republiky Krkonoše s vrcholem Sněžkou (1 062 m n.m.). Dalším významným pohořím jsou Orlické hory s nejvyšší horou Velká Deštná (1 115 m n.m.). Rozmanitá krajina a přírodní krásy jsou základem bohatého cestovního ruchu v kraji, který každoročně přivítá velké množství návštěvníků. V kraji se nacházejí i světoznámé lázně – Janské Lázně a zoologická zahrada se safari ZOO Dvůr Králové nad Labem. S tím také souvisí poloha kraje, který sousedí s Polskem v délce více než 200 km státní hranice, což podporuje rozvoj obchodu, příhraničního cestovního ruchu a přeshraniční spolupráce sousedících obcí.

Neměnná sídelní struktura již od roku 1995 představuje 448 obcí, z nichž k 31. 12. 2010 mělo 48 statut města a 10 statut městyse. Podíl městského obyvatelstva (statut měst) dosáhl celkem 67,2 %. Hlavním centrem kraje je statutární město Hradec Králové s 94 318 obyvateli, druhým největším městem s 30 819 obyvateli je město Trutnov, třetím Náchod s 20 688 obyvateli a následují města s méně než 20 tisíci obyvateli. Pět měst mělo méně než tisíc obyvatel. Průměrná rozloha obce je 1 062 ha a průměrný počet obyvatel v obci dosáhl 1 238 osob.

Rozlohou 4 759 km² zaujímá Královéhradecký kraj šest procent rozlohy České republiky a řadí se na 9. místo v pořadí krajů. K 31. 12. 2010 představovala zemědělská půda 58 % celkové rozlohy kraje, podíl orné půdy činil 40 % a lesy pokrývaly území z 31 %.

Od prosince 2006 je v kraji v provozu dálnice, která spojuje krajské město s Prahou a umožnila tak kvalitnější dopravní spojení a propojení na dálniční síť České republiky.

Statistická specifika kraje

- Na tvorbě HDP v České republice se kraj podílí zhruba čtyřmi procenty (4,5 % v roce 2009).
- Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele na úrovni 84,3 % republikového průměru.
- V odvětvové struktuře hrubé přidané hodnoty kraje převažuje sektor služeb (52,7 % v roce 2009), následuje sekundér, v němž dominuje zejména zpracovatelský průmysl (29,3 % v roce 2009), a primární sektor tvořil 3,7 %.
- Průměrný věk obyvatel dosáhl ke konci roku 2010 již 41,3 let, v členění na muže (39,7 let) a ženy (42,8 let) je dlouhodobě nad celorepublikovým průměrem (40,6 let) a druhý nejvyšší po Hl. městě Praha (41,6 let).
- Nejnižší podíl obyvatel ve věku 15 – 64 let (79,5 %).
- Nejvyšší podíl obyvatel ve věku nad 65 let (16,5 %).
- Naděje dožití v našem kraji jedna z nejvyšších v České republice. Mezi muži kraji v roce 2010 patřila druhá příčka, za Hl. městem Praha a mezi ženami zaujímáme pátou pozici.
- Vysoký počet a kapacita hromadných ubytovacích zařízení poskytl v roce 2010 třetí největší počet přenocování pro hosty mezi kraji po Hl. městě Praha a Karlovarským krajem.